

บทที่ 4

แนวทางพัฒนาและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนา ผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

การวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นระยะที่ 2 เป็นการศึกษาเพื่อตอบคำถามการวิจัยว่าจะมีแนวทางวิธีการพัฒนาผู้นำปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ได้อย่างไร และดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาผู้นำปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง คืออะไร โดยนำเสนอรายละเอียดเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. คำถามการวิจัย
2. วัตถุประสงค์การวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. ผลการวิจัย

4.1 แนวทางพัฒนาและวิธีการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

4.2 ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของวิธีการพัฒนาผู้นำปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

คำถามการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 2 มุ่งแสวงหาคำตอบสำหรับคำถามของการวิจัยที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. จะมีแนวทางและการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ได้อย่างไร
2. ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาผู้นำปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี คืออะไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประการ คือ

1. เพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาผู้นำปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม(PAR) โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมสนทนากลุ่ม (focus group discussion) เพื่อหาแนวทางและวิธีการกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาผู้นำปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กรอบการวิจัย

ในการวิจัยระยะที่ 2 ผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันแสวงหาแนวทางและการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี เรื่องอุโบสถศีล โดยใช้หลักการบุญกิริยาวัตถุ 3 ได้แก่ ทานมัย ศีลมัย ภาวนามัย มาเป็นกรอบในการศึกษา โดยแบ่งออกได้ 3 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านความรู้เรื่องอุโบสถศีล
- 1.2 ด้านพฤติกรรมผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีล
- 1.3 ด้านเจตคติต่อผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีล

ทั้งนี้ในการวิจัยระยะที่ 2 ได้นำสภาพปัญหา ปัจจุบันและความต้องการการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ที่ได้ค้นพบในระยะที่ 1 นำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนา และกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ที่สอดคล้องกันกับสภาพบริบทของสังคมในปัจจุบันของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย

2. ประชากรในการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 2 ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ 1) ผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีล 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีล ดังนี้

2.1 ผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีล ได้แก่ ตัวแทนคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี จำนวน 5 วัด รวมทั้งสิ้น 10 รูป ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกจากคณะสงฆ์ที่เป็นเจ้าอาวาสและพระสงฆ์ทำหน้าที่เป็นผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีล

2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีล ได้แก่ อุบาสกอุบาสิกาที่มาปฏิบัติรักษาศีลในวัดเขตการปกครองคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง ทั้ง 5 วัด วัดละ 1 คน รวม 5 คน และตัวแทนผู้นำชุมชน 2 คน ได้แก่ กำนันตำบลบ้านโป่ง และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลับ และผู้เชี่ยวชาญผู้นำปฏิบัติอุโบสถศีล 3 รูป/คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยการสร้างโอกาส กระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน และเสริมพลังให้ผู้ที่มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา ผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโปรง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ของ ทุกๆ ฝ่าย ได้มาร่วมกันระดมความคิด เพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาและกำหนด ตัวชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโปรง ดังนี้

3.1 การจัดสนทนากลุ่ม (focus group discussion) เมื่อวันที่ 23 เดือน มกราคม พ.ศ. 2554 เวลา 13.00 - 15.00 น. ณ ศาลาการเปรียญวัดบ้านโปรงหัวถนน ตำบลบ้านโปรง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี มีผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จากผู้มีส่วนสำคัญ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งสิ้น 15 รูป/คน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อระดมความคิดในการแสวงหา แนวทาง และวิธีการพัฒนาที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบล บ้านโปรง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.1.1 จุดมุ่งหมายของการจัดสนทนากลุ่ม เพื่อระดมความคิดเห็นดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อแสวงหาแนวทางในการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโปรง
- 2) เพื่อคัดเลือกแนวทางในการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีล
- 3) เพื่อคัดเลือกตัวแทนผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อจัดทำโครงการ พัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโปรง

3.1.2 วิธีดำเนินการและขั้นตอนการจัดสนทนากลุ่มระดมความคิดเห็น ซึ่งมี รายละเอียด ดังนี้

การจัดสนทนากลุ่ม เพื่อระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การนำเสนอผลการวิจัยระยะที่ 1 ผู้วิจัยนำเสนอ ผลการวิจัยในระยะที่ 1 ที่ได้รับการยืนยัน จากการประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ได้รับทราบอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเป็นการทบทวนและสร้างความเข้าใจร่วมกันและเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการแสวงหาแนวทางการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโปรง มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

ขั้นตอนที่ 2 การเลือกแนวทางในการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีล ของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโปรง โดยมีการคัดเลือกแนวทางซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาหรือ มีความสำคัญและยังสามารถปฏิบัติได้จริง

3.1.3 จุดมุ่งหมายในการจัดประชุมสนทนากลุ่มในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย ในการดำเนินการ ดังนี้

- 1) เพื่อร่วมกันจัดทำโครงการอบรมการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติ อุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโปรง ซึ่งโครงการอบรมประกอบด้วย 1.1 หลักการและ

เหตุผล 1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ 1.3 วิธีดำเนินการ 1.4 งบประมาณดำเนินการ 1.5 การประเมินผลโครงการ 1.6 ระยะเวลาดำเนินการ 1.7 ผู้รับผิดชอบโครงการ 1.8 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

2) เพื่อจัดลำดับโครงการอบรมสำหรับดำเนินการสู่การพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง

3.1.4 วิธีการดำเนินการและขั้นตอนในการจัดสนทนากลุ่ม (focus group discussion) การจัดสนทนากลุ่มแบบมีส่วนร่วมเพื่อจัดทำโครงการสำหรับดำเนินการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง ดังนี้

1) การสร้างข้อตกลงเบื้องต้น ในการจัดทำโครงการ และผู้จัดทำโครงการตกลงกันที่จะทำโครงการในลักษณะที่จะนำไปสู่การปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนสำคัญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง

2) จัดทำโครงการอบรมตามองค์ประกอบที่ได้กำหนดไว้

3) พิจารณาคัดเลือกจากข้อมูลพื้นฐานตามลำดับขั้นตอนของการพัฒนาตามสภาพและความต้องการของปัญหา จากผู้มีส่วนสำคัญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการให้มากที่สุด

3.2 การสัมภาษณ์ เพื่อแสวงหาปัญหาที่เกิดขึ้น และแบบสอบถามความรู้เรื่องอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ตามกรอบแนวคิดในการวิจัยตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 3 เรื่อง ทานมัย ศีลมัย ภาวนามัย ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ คณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่งทั้ง 5 วัด รวม 10 รูป และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ อุบาสกอุบาสิกา 10 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ เมื่อวันที่ 17 - 18 เดือนมกราคม 2554

ภาพ 4 การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดประชุมสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกการประชุม ซึ่งมีการชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกๆ คน ได้รับทราบและทำความเข้าใจร่วมกัน เก็บภาพในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ เมื่อวันที่ 23 เดือนมกราคม พ.ศ. 2554 เวลา 13.00 - 15.00 น. ณ ศาลาการเปรียญวัดบ้านโป่งหวัดถนน ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี เป็นการสัมภาษณ์และสนทนาแบบเจาะลึกในประเด็นต่างๆ เพื่อระดมความคิด และแนวทางการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุบาสกศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่งต่อไป

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อแสวงหาปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติโอบุสคติของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง ตามกรอบการวิจัยตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 3 เรื่องทานมัย ศีลมัย ภาวนามัย ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์แบบมีโครงการจากผู้มีส่วนสำคัญ คือ คณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง ทั้ง 5 วัด รวม 10 รูป และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ เกออบาสกอบาสิกา 10 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 17 - 18 เดือนมกราคม พ.ศ. 2554

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติโอบุสคติของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องโอบุสคติในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการวิจัยครั้งนี้ ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 3 เรื่อง ทานมัย ศีลมัย ภาวนามัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (quantitative analysis) ที่เก็บรวบรวมที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานมาจัดสนทนากลุ่ม (focus group discussion) แล้วผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัยและดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติโอบุสคติของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี เพื่อให้เป็นแนวทางและวิธีการพัฒนาที่ชัดเจนมากที่สุด

ผลการวิจัย

1. แนวทางพัฒนาและวิธีการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติโอบุสคติของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ในขั้นตอนนี้ผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ร่วมกันพิจารณาแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติโอบุสคติของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ 23 เดือนมกราคม พ.ศ. 2554 ณ ศาลาการเปรียญวัดบ้านโป่งหัวถนน ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี เวลา 13.00 - 15.00 น. เริ่มดำเนินการประชุมสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลที่ได้แสวงหาในระยะที่ 1 ของการวิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูล สภาพปัจจุบันผู้นำการปฏิบัติโอบุสคติของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ตลอดจนสภาพปัญหาด้านพฤติกรรมผู้นำการปฏิบัติโอบุสคติของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนที่ 2 คือ การแสวงหาแนวทางหรือวิธีการและดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการ

พัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
 ขั้นตอนที่ 2 ผู้มีส่วนอย่างสำคัญ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกๆ ฝ่าย ร่วมกันเสนอ
 แนวความคิดเห็นและช่วยกันตรวจสอบข้อมูลทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมมาว่ามีความ
 สอดคล้องและมีความเที่ยงตรงหรือไม่ จากนั้นร่วมกันแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาแก้ไข
 ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้กระบวนการของการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของทุกๆ ฝ่าย คือ การ
 สันทนากลุ่มระดมความคิด ซึ่งได้ข้อมูลสำคัญจากการเสนอแนะแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่เป็น
 ประโยชน์ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางและวิธีการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลให้มี
 ประสิทธิภาพต่อไป

ภาพ 5 ผู้มีส่วนสำคัญ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 สรุปแนวทางและวิธีการพัฒนาจากข้อมูลพื้นฐานที่ได้สำรวจมาและประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการสนทนากลุ่มของผู้มีส่วนสำคัญและผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัย ในวันอาทิตย์ ที่ 23 เดือนมกราคม พ.ศ. 2554 ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสภาพปัญหาและความต้องการต่อท้ายการประชุม เพื่อยืนยันผลแนวทางและวิธีการปฏิบัติของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่งได้เกิดการพัฒนาในเรื่องผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลตามขั้นตอนที่จะดำเนินการต่อไป ปรากฏผลดังตาราง 13

ตาราง 13 ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ในด้านความรู้เรื่องอุโบสถศีล

ประเด็นที่ศึกษาด้านความรู้	ปัญหาที่ค้นพบจากระยะที่ 1	ความต้องการในการพัฒนา	แนวทางและวิธีการพัฒนา
1. ทานมัย	คณะสงฆ์ขาดความรู้	ต้องการให้คณะสงฆ์	โครงการอบรมให้
2. ศีลมัย	ความเข้าใจที่ถูกต้อง	สงฆ์มีความรู้ความ	ความรู้เรื่องอุโบสถ
3. ภวานามัย	ตามหลักวิชาการเรื่องทานมัย ศีลมัย ภวานามัย	เข้าใจในเรื่องทานมัย ศีลมัย ภวานามัย ที่ถูกต้อง	ศีล เรื่อง ทานมัย ศีลมัย ภวานามัย แก่คณะสงฆ์

ตาราง 14 ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง ในด้านพฤติกรรมผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีล

ประเด็นที่ศึกษาด้านการปฏิบัติ	ปัญหาที่ค้นพบจากระยะที่ 1	ความต้องการในการพัฒนา	แนวทางและวิธีการพัฒนา
1. ทานมัย	1. ขาดความเป็นผู้นำ	1. ต้องการเพิ่มพูน	1. โครงการอบรม
2. ศีลมัย	2. ขาดความเชื่อมั่น	ประสบการณ์การ	เชิงปฏิบัติการ
3. ภวานามัย	ในตนเอง	ปฏิบัติที่ถูกต้องแต่คณะสงฆ์	2. มีการสอบถามความเข้าใจโดยให้
	3. ขาดประสบการณ์	2. ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพด้านทักษะแต่คณะสงฆ์	คณะสงฆ์มีส่วนร่วม
		3. ต้องการเพิ่มความเชื่อมั่นแต่ คณะสงฆ์	3. การสาธิตแนะนำ และให้ฝึกปฏิบัติจริง

ประเด็นด้านเจตคติต่อผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีล จากผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องลงมติในการสนทนากลุ่ม พบว่า ด้านเจตคติของคณะสงฆ์ มีระดับความคิดเห็นต่อผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลมีความเห็นด้วยในระดับมากอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องมีการพัฒนาในประเด็นนี้

2. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ตาราง 15 แนวทางวิธีการและดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

แนวทางและวิธีการพัฒนา	ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ
ด้านความรู้ (ทานมัย ศีลมัย ภาวนามัย) อบรมให้ความรู้เรื่องอุโบสถศีล เรื่อง ทานมัย ศีลมัย ภาวนามัย	คณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง มีความรู้เรื่องอุโบสถศีล เรื่อง ทานมัย ศีลมัย ภาวนามัย อย่างถูกต้องเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 80 ขึ้นไป
ด้านการปฏิบัติ (ทานมัย ศีลมัย ภาวนามัย) <ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ 2. การสาธิต แนะนำ และให้ฝึกปฏิบัติจริง 3. คณะสงฆ์มีส่วนร่วม โดยการสอบถามความเข้าใจตลอดการปฏิบัติจริง 	คณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง สามารถเป็นผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลถูกต้องตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 3 เรื่อง ทานมัย ศีลมัย ภาวนามัย อย่างถูกต้องเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 80 ขึ้นไป

3. โครงการยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

จากการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) แบบมีส่วนร่วม เพื่อจัดทำโครงการสำหรับดำเนินการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ที่ได้ร่วมกันเสนอแนวทางและวิธีการกิจกรรมต่างๆ และจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พบว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพสูงในการพัฒนา เนื่องจากหลักการ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการฝึกอบรม คือ การพัฒนาบุคลากรในองค์กร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ข้อสรุปของลักษณะโครงการอบรมในครั้งนี้ จากการเห็นชอบของการ

สนทนากลุ่ม โดยใช้วิธีการและกระบวนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติ อุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโปรงดังกล่าว ซึ่งได้ผ่านการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 และดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 ตามลำดับ

ผู้วิจัยได้ค้นพบข้อสรุปต่างๆ จากการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ดังกล่าวข้างต้น จึงได้กำหนดกิจกรรมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่จะใช้ในการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโปรง ดังนั้น จึงดำเนินการวิจัยในระยะที่ 3 โดยมีรายละเอียดของโครงการฝึกอบรม ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล

อุโบสถเป็นเรื่องของกุศลกรรมที่สำคัญประการหนึ่งของคฤหัสถ์ แปลว่า การเข้าจำ เพื่อหยุดการงานของฆราวาส เช่น ทำนา ทำไร่เป็นต้นไว้ชั่วคราวแล้ว มาทำกิจกรรมทางศาสนา เป็นการขัดเกลากิเลสอย่างหยาบให้เบาบาง และเป็นทางแห่งความสงบระงับ อันเป็นความสุขสูงสุดในทางพระพุทธศาสนา เพราะฉะนั้น พุทธศาสนิกชนผู้เป็นฆราวาสจึงนิยมเอาใจใส่หาโอกาสประพฤติปฏิบัติตามสมควร

พระสงฆ์ซึ่งมีส่วนสำคัญในการชักนำสั่งสอนอบรมและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่อุบาสกอุบาสิกา ที่เข้ามาปฏิบัติอุโบสถศีลในวัดได้อย่างถูกต้อง และส่งผลให้เกิดความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น จากการทำงานศึกษาวิจัยสำรวจตามแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ผู้นำปฏิบัติอุโบสถศีลได้แก่คณะสงฆ์ตำบลบ้านโปรง จำนวน 5 วัด รวม 16 รูป และอุบาสกอุบาสิกาที่ปฏิบัติอุโบสถศีล รวม 10 คน ซึ่งแบบสอบถามระดับความรู้พฤติกรรม และเจตคติของผู้ดำเนินการปฏิบัติอุโบสถศีล พบว่า ด้านความรู้เรื่องอุโบสถศีลของพระสงฆ์โดยภาพรวมมีความรู้ระดับปานกลาง ส่วนความรู้ในระดับน้อยได้แก่ การประเคนสิ่งของแด่พระภิกษุและสามเณรที่ถูกต้อง ความหมายของศีล อุโบสถศีล ประเภทของอุโบสถศีล การรักษากุโบสถศีล การสมาทานอุโบสถศีล และการปฏิบัติศีลอุโบสถข้อที่ 3 กับศีล 5 ข้อที่ 3 ด้านพฤติกรรมการนำปฏิบัติของพระสงฆ์โดยภาพรวมเคยปฏิบัติมานานๆ ครั้ง และไม่เคยปฏิบัติเลยได้แก่ พระสงฆ์ได้เทศน์สั่งสอนเรื่องประเภทของอุโบสถศีล การสวดมนต์ การกรวดน้ำ การเดินจงกรม การนั่งสมาธิ การฟังธรรม และการแผ่เมตตา นอกจากนี้ในด้านเจตคติของผู้ดำเนินการปฏิบัติอุโบสถศีลโดยภาพรวมเห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้แก่พระสงฆ์ควรเทศน์สั่งสอนพร้อมเป็นผู้นำปฏิบัติหนึ่งสมาธิ และพระสงฆ์ต้องมีความมั่นใจในการแสดงธรรม

ดังนั้น การจัดทำโครงการอบรมจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโปรง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ให้มีความรู้ และเกิดทักษะการปฏิบัติอย่างถูกต้อง

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อการพัฒนาผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

2.2 เพื่อให้ผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลของคณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง มีความรู้ และเกิดทักษะในด้านการปฏิบัติอุโบสถศีลตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้อง

3. เป้าหมาย

ผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีล คือ ผู้มีส่วนสำคัญ ได้แก่ คณะสงฆ์ตำบลบ้านโป่ง 16 รูป และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ อุบาสิก 2 คน วิทยากร/ผู้เชี่ยวชาญ 3 รูป/คน และผู้สนับสนุนโครงการ 5 คน รวมทั้งสิ้น 26 รูป/คน

4. สถานที่ดำเนินการ

ศาลาการเปรียญวัดโป่งหัวถนน ตำบลบ้านโป่ง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

5. ระยะเวลาดำเนินการ

วันศุกร์ ที่ 28 เดือนมกราคม พ.ศ. 2554

6. วิธีดำเนินการ

6.1 ติดต่อประสานงานกับพระวิทยากร และคณะสงฆ์กลุ่มเป้าหมาย

6.2 ดำเนินตามกิจกรรมที่กำหนดดังนี้

6.2.1 กิจกรรมภาควิชาการ (เช้า เวลา 09.00 น. ถึง เวลา 11.00 น.)

1) พิธีเปิดโครงการฯ

2) จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย

3) ผู้วิจัยดำเนินการกล่าวรายงานให้ประธานรับทราบ

4) ประธานพระวิทยากรกล่าวเปิดโครงการฯ

5) ผู้วิจัยกล่าวแนะนำพระวิทยากร

6) บรรยายถวายเป็นความรู้เรื่องอุโบสถศีล ได้แก่ การประเคนของแด่พระภิกษุและสามเณรที่ถูกต้อง ความหมายของศีล อุโบสถศีล ประเภทของอุโบสถศีล การรักษามุขีอุโบสถศีล การสมาทานอุโบสถศีล และการปฏิบัติศีลอุโบสถข้อที่ 3 กับศีล 5 ข้อที่ 3

7) สรุปการดำเนินการอบรมกิจกรรมภาควิชาการ

6.2.2 กิจกรรมภาคปฏิบัติ (บ่าย เวลา 12.30 น. ถึง เวลา 16.00 น.)

1) บรรยาย สาระและฝึกปฏิบัติ การเป็นผู้นำของพระสงฆ์ต่อการนำปฏิบัติอุโบสถศีล เรื่องการสวดมนต์ การกรวดน้ำ การเดินจงกรม การนั่งสมาธิ การฟังธรรม และการแผ่เมตตา

2) สรุปการบรรยายดำเนินการอบรมกิจกรรมภาคปฏิบัติ

7. กิจกรรมการเรียนรู้

- 7.1 บรรยาย
- 7.2 อภิปราย / ซักถาม
- 7.3 สาธิต
- 7.4 ฝึกปฏิบัติจริง

8. สื่อการเรียนการสอน

- 8.1 เอกสารประกอบการฝึกอบรม
- 8.2 โปรเจคเตอร์ พร้อมจอ
- 8.3 คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กส์
- 8.4 วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ

9. หน่วยงานและผู้รับผิดชอบโครงการฯ

วัดโปรงหัวถนน และพระเกษสยาม บุญยงค์ (ผู้วิจัย)

10. งบประมาณ

ค่าใช้จ่ายในการจัดโครงการฯ เพื่อการพัฒนาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เป็นผู้จัดการรับผิดชอบและได้รับการสนับสนุนจากชาวบ้าน รายละเอียดดังนี้

10.1 ค่าอาหาร / เครื่องดื่ม	จำนวน	3,000 บาท
10.2 ค่าวัสดุอุปกรณ์	จำนวน	1,000 บาท
10.3 ถวายวิทยากร	จำนวน	6,000 บาท
10.4 ค่าพาหนะ	จำนวน	4,000 บาท
10.5 อื่นๆ	จำนวน	1,000 บาท
รวมจำนวนเงินทั้งสิ้น		16,000 บาท

11. การวัดและประเมินผล

- 11.1 การประเมินความรู้ ก่อนและหลังอบรม
- 11.2 การประเมินผลหลังการพัฒนาตามโครงการอบรม โดยวิธีการสังเกตทักษะการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

คณะสงฆ์ตำบลบ้านโปรง มีความรู้ เกิดทักษะการปฏิบัติและมีเจตคติที่ดี สามารถเป็นผู้นำการปฏิบัติอุโบสถศีลได้อย่างถูกต้องตามหลัก ทานมัย ศีลมัย ภาวนามัย